

Muistio: Asukastilaisuus 8.12.2022 uudesta puhtaiden kaasupolttoaineiden ja kaukolämmön yhteistuotantolaitoksesta

Hankkeen suunnitelmia esiteltiin 8.12.2022 klo 17.00-19.00 Fellmanniassa aiheesta kiinnostuneille asukkaille. Tilaisuuden tarkoituksena oli esitellä osallistujille hankkeen lähtötietoja, joiden avulla lähiasukkailla ja muilla kiinnostuneilla olisi paremmat edellytykset kommentoida 5.1.2023 asti nähtävillä olevaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa.

Paikan päällä oli 30 ihmistä ja etänä Teamissa 19 osallistujaa.

Paikalla Lahden kaupungin toimesta olivat vuorovaikutussuunnittelija Juuso Heinämäki, sekä kaupunginarkkitehti Johanna Palomäki. Paikalla olivat myös edustajat Hämeen ELY-keskukselta, Nordic Ren-Gas Oy:lta, Lahti Energialta ja AFRY Finland Oy:ltä.

Tilaisuuden yhteydessä perustettiin seurantaryhmä, jonka tarkoituksena on tiedottaa hankkeen etenemisestä ja välittää kutsuja tuleviin tilaisuuksiin suoraan vastaanottajan sähköpostiin. Listalle liittyi 9.12. mennessä 25 henkilöä.

Esitykset:

Tilaisuus alkoi järjestävien tahojen alustuksilla. Lahti Energian toimitusjohtaja Jouni Haikarainen kertoi Lahti Energian näkökulman, joka perustuu vetystrategiaan keväältä 2021. Koska Lahti Energia ei pysty etenemään yksin, kumppaniksi on löytynyt Ren-Gas syksyllä 2021. Hanke on edennyt esiselvityksen ja toteuttamis- selvityksen kautta YVA-vaiheeseen. Lahti Energialla kaukolämmön tuotannon perusta säilyy pitkään jätepolttaineissa ja metsä- energiassa, mutta synteettisen kaasupolttoaineen tuotanto ja uudet mahdollisuudet kaukolämmön tuotantoon istuu tähän hyvin. Fossiilisista ja venäläisestä energiasta irtautuminen on tärkeää. Myös kaukolämmön hinnan kilpailukyvyllä on merkitystä.

Nordic Ren-Gasin toimitusjohtaja Saara Kujala kertoi mistä synteettisissä polttoaineissa on kyse ja miksi hanke on lähtenyt liikkeelle. Kujala kertoi yrityksestä, Ilkka Herlinin sijoituksesta, puhtaan energian investoinneista, ilmastonmuutoksen vastaisesta työstä, tieliikenteen uusiutuvista polttoaineista ja päästöttömästä kaukolämmöstä. Uutena tietona on juuri saatu sijoittajaksi saksalainen vakuutusyhtiö Allianz, joka haluaa investoida turvallisiin ja vakaisiin, uusiutuviin polttoaineisiin. Kujala kertoi, että on viisi hanketta (Lahti, Tampere, Kotka, Mikkeli, Pori), joista Lahti on ns. edelläkävijä ja yhteistyösopimus Lahti Energian kanssa on allekirjoitettu tammikuussa 2021. Kujala kertoi tuotantoprosessista sekä raskaan liikenteen olevan hankalasti sähköistettävissä ja siihen n. 20 000 ajoneuvon uusiutuvan polttoaineen markkinaa Ren-Gas haluaa tarjota ratkaisua, koska se

käyttää yli 60 % raskaan liikenteen polttoaineesta. Tuotantoprosessin Kujala kertoi olevan joustava, mikä osaltaan tukee sähköverkkoyhtiö Fingridiä. Tavoitteena on rakentaa 10 laitosta Suomeen vuoteen 2030 mennessä.

Nordic Ren-Gasin hankekehitysjohtaja Lauri Puro esitteli kalvoilla hankkeen sijainnin, 3-D havainnekuvan laitoksesta, kertasi tuotantoprosessin ja hankkeen aikataulun, joka on sellainen, että tavoitetilassa tuotanto alkaa vuonna 2026. Investointipäätös tulisi vuonna 2023, ja rakentamisen kesto on noin 2 vuotta. Puro esitteli hankkeen hyödyt Lahdelle ja lahtelaisille.

Johanna Flood Hämeen ELY-keskuksesta esitteli YVA-menettelyn. Flood korosti, että YVA ei ole lupamenettely, vaan siinä selvitetään hankkeen ympäristövaikutukset. YVA:n perusteena on, että laitos on integroitu kemianteollisuuden laitos, joka mainitaan YVA-lain hankeluettelossa. Flood esitteli Hämeen ELY-keskuksen roolin hankkeessa (yhteysviranomaisen ja sen tehtävät). Lisäksi Flood kertoi mielipiteiden ja lausuntojenannon aikataulun, joita voi antaa tammikuun 5. asti ELY-keskukselle. Myös YVA-prosessin seuraavat vaiheet käytiin läpi ja annettiin informaatiota lisätietolähteille ja yhteystiedoille. Tilaisuudessa paikan päällä olijoille jaettiin lisäksi infoa kirjallisesti tulostettuna.

Annika Tella-Maurin AFRY Finlandilta esitteli YVA-ohjelman sisällön kalvoilla. Tuotantoprosessin kuvaus esiteltiin YVA-ohjelmanäkökulmasta. Laitoksen tekniset tiedot esitettiin taulukkona, samoin varastokapasiteetit. Lyhyesti katsottiin alustavat tiedot käytettävistä kemikaaleista, jäähdytyksestä ja ilmapäästöistä. Esitettiin hankkeen vaihtoehdot ja laitoksen sijoittuminen. Hankealueen lähiympäristön nykytila käytiin läpi. Kaavoituksen muutosprosessi Lahden kaupungin kanssa mainittiin. Kerrottiin tehtävistä erillisselvityksistä kuten melumallinnuksesta ja lepakkokatselmoinnista. Muistutettiin, että hanke tarvitsee useita lupia kuten kemikaaliluvan, jossa riskejä arvioidaan YVA-prosessia tarkemmin. Ilmastovaikutusten arviointi kuvattiin. Katsottiin viestintä hankkeesta ja vuorovaikutussuunnitelma sekä YVA-menettelyn aikataulu.

Johanna Palomäki Lahden kaupungilta kertoi YVA-menettelyn ja kaavamuutoksen yhteensovittamisesta. Tavoitteena on räätälöidä kaava tälle hankkeelle. Ei ole tarkoitus tehdä sellaista kaavaa, joka

mahdollistaa tontilla minkä tahansa kemianlaitoksen toiminnan. Kaava on laitettu vireille ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma löytyy kaupungin verkkosivuilta. Perustellun päätelmän jälkeen kaavaprosessi jatkuu. Luonnoskaava laaditaan YVA-menettelyn rinnalla. Yhdistetään vuorovaikutus kaavoituksessa ja YVA:ssa, joten yleisön ei tarvitse antaa kaksia mielipiteitä.

Kysymyksiä ja keskustelua:

- Kysymys hiilidioksidin määrästä savukaasussa Kymijärvellä. Vain osa siitä menee Ren-Gasin tarpeisiin.
- Hyödyistä lähialueen asukkaille. Lahtelaisille hyötyinä on hiilidioksidivapaa kaukolämpö sekä mahdollinen rekkaliikenteen väheneminen.
- Ammoniakin varastointimäärästä, joka ei tule olemaan iso.
- Teknologian tunnettuudesta ja toimivuudesta. Kaikkia kaasuja on valmistettu ja valmistetaan parhaillaan, teknologia on tunnettu, mutta käyttötarkoitus on uusi. Kävi ilmi, että metanointireaktoreita on myös suomalaisia, kuten Teamsin osallistuja halusi muistuttaa. Referenssilaitoksia on Saksassa, mutta ei näin isossa mittakaavassa.
- Edullisen sähkön tuotannon jatkuvuudesta. Sähkö hankitaan uusista tuulivoimaloista. Tuotantotehoa on mahdollista säätää.
- Keskusteltiin liikenteestä, tuleeko kaikki Koksikadun puolelta. YVA-selostusvaiheessa on tarkoitus arvioida vaikutuksia lähikaduille.
- Keskusteltiin aikataulun realistisuudesta. Onko laitoksen toiminnan aloitus vuonna 2026 mahdollinen? Se on Ren-Gasin tavoite.
- Keskusteltiin, onko kaukolämmölle Lahdessa todella tarvetta, kun kotien energiatehokkuus paranee? Tämä on huomioitu kaukolämmön suunnittelutarpeessa ja kaupunki kasvaa samalla. Laitos voisi tuottaa kulutuksesta 50 %, sille olisi varmasti kysyntää.
- Keskusteltiin laitoksen kannattavuudesta, kun yhden vetykilon tuotantoon tarvitaan 50 kW sähköä ja kun se vielä metanoidaan ja tehdään LNG. Todettiin, että hukkaa toki on, mutta sen takia on tärkeää hyödyntää prosessin hukkalämpö kaukolämpönä, joka nostaa hyötysuhteen 90 prosenttiin. Investointitukia on haettu, teknologia on vielä kallis, mutta kun on sotatila, halutaan energiaomavaraisuutta, kysyntää tulee olemaan näille tuotteille.
- Keskusteltiin laitoksen kapasiteetista.
- Keskusteltiin, tuleeko henkilöajoneuvoille kaasua. On tarkoitus nesteyttää kaasu, joka soveltuu raskaan liikenteen käyttöön.

- Keskusteltiin sijaintivaihtoehdoista. Niitä on mietitty esiselvitysvaiheessa. Kymijärven voimalaitoksen sijainti on keskeinen ja alueelta on etsitty tonttia. Urasan tontti on ainoa, joka on riittävän iso.
- Keskusteltiin, miten realistinen kaukolämmön tuotannosta esitetty luku on? YVA-materiaalin luku on koko kapasiteetille laskettu, mutta mukaan tulee apujäähdytys, jos ei kaikkea voida ajaa lämpöverkkoon.
- Keskusteltiin, kuinka monta tuulimyllyä tarvitaan ruokkimaan 10 laitosta? Noin 200. Suomeen on tulossa paljon uutta tuulivoimaa ja tämä laitos käyttää vain osaa niistä. Yleisöstä laskettiin, että ”helppo nakki”.
- Keskusteltiin prosessin joustosta, miten käy kovalla pakkasella ja tyynellä säällä? Prosessia voidaan säätää alaspäin, jopa ajaa täysin alas. Elektrolyysi on sellainen, että se voidaan ajaa ylös-alas nopeasti.
- Keskusteltiin, onko päästökaupan hyötyä näköpiirissä? Liikenteelle ei vielä ole päästökauppaa, joten suoraan ei ole päästökaupan hyötyä. Suomen uusiutuvia koskevaan jakeluvaihtoehtoon on apua.
- Keskusteltiin, että YVA-ohjelmassa on otettu vähän huomioon asumisviihtyvyyteen liittyviä asioita, johon todettiin, että nyt on tehty vasta nykytilan kuvaus julkisista lähteistä, mutta selostusvaiheessa on tarkoitus tarkentaa asukkaiden kokemuksellisesta tiedosta.
- Tiedusteltiin, saavatko valtuutetut hankkeesta tietoa, johon todettiin, että kyllä mahdollisimman paljon, myös seurantaryhmän kautta. Kaupunki tekee päätöksiä vasta kaavoituksesta, tämä YVA on ELY:n ja ympäristölupa AVI:n päätös.
- Keskusteltiin, vaikuttaako tämä hanke luontokatoa vähentävästi? Kyllä epäsuorasti, kun kaukolämpöä saadaan muuta kautta kuin metsäenergiasta. Tämä tuodaan esiin YVA- selostusvaiheessa.
- Keskusteltiin Ren-Gasin kokemuksesta, johon todettiin, että yritykseen on kerätty tiimi, jolla on pitkä kokemus energia-alalta ja kaasujen käsittelyalalta.
- Keskusteltiin turvallisuusasioista ja tulipaloista. On tunnistettu riskielementti ja tehdään selvitystyötä sen eteen. On lait ja asetukset, useita eri lupia, ennen kuin saa käyttöönottoluvan. Kaikki riskit tulee olla huomioituna.
- Keskusteltiin, saako seuraavaan tilaisuuteen mallinnukset kaasuvuoto-onnettomuuksista? Kyllä on mallinnuksia tulossa.

Tilaisuuden arviointi:

Vastaajia 6.

1. Tilaisuus oli mielestäni tarpeellinen.	2. Tilaisuuden jälkeen minulla on parempi käsitys alueen nykytilanteesta ja tulevaisuudesta.	3. Olen tyytyväinen tilaisuuteen liittyvään viestintään ja materiaaleihin.	4. Osallistuisin vastaavatyypiseen tilaisuuteen uudelleen.
ka 4,83	ka 4,33	ka 4,33	ka 4,50

Muistion tilaisuudessa laati AFRY:n Hanna Huttunen. Muistion Lahden kaupungin verkkosivuille toimitti vuorovaikutussuunnittelija Juuso Heinämäki.